

SMRT IN ALI ŽIVIM ZATO, DA JEM, ALI JEM ZATO, DA ŽIVIM?

Vrli možakarji, za mesec november vas povabim, da naredite naslednjo vajo:

Na cesti (lahko tudi doma pred ogledalom, ko se zjutraj brijete ali umivate zobe) srečate osebo, ki je prezaposlena in ki ima svojim staršem ali bratom navado reči: »Nimam časa.« Povejte tej osebi, da bo v treh dneh umrla, in to podkrepite z dokazi. Opazujte spremembo.

Kot začarana bo taista oseba našla čas za tisto, za kar ga prej ni imela, in gotovo ne bo imela več trenutka časa za to, kar ji je dotlej jemalo ves čas. Stvar je nenavadna in nam razkriva, da imeti čas ne pomeni nujno imeti veliko časa pred seboj. Nekateri nimajo nikoli časa, pa jim je obljubljen že skoraj strašno dolgo življenje. Drugi vedo, da imajo zelo malo časa, a so vedno na razpolago svojim bližnjim. Zdi se, da nam neposredna bližina smrti omogoča, da preidemo k bistvenemu. Življenje, ki nam ga ponuja, je bolj polno od tistega, za katerega se zdi, da je smrt za vedno prestavljena. Zato je lahko kratko življenje večje od dolgega življenja. Statistično pričakovana življenjska doba nas ne sme zavesti. Stiriindevetdeset let ničevosti je manj vredno kot devetnajst let ljubezni.

Nekateri bodo ugovarjali, da ta vaja ni koristna in da ne bo imela takojšnjega učinka.

Alojzij Gonzaga je ena od izjem. Ko so mu naznanili smrt, se ni čisto nič spremenil. Še naprej se je zabaval. Vendar njegova izjema potrjuje pravilo. Dokazuje, da je že živel v zavesti njenega bližnjega prihoda. Takole je to anekdoto zapisal Charles Peguy:

»Ko je bil Alojzij Gonzaga v noviciatu, so se med odmorom (denimo med košarko) njegovi tovariši ali sonovinci - ne vem, kako se reče — na lepem začeli šaliti in so postavili vprašanje, ki je pozneje verjetno postalo stalna šala v semenišču. To vprašanje lahko vzamemo kot družabno igro, istočasno pa je vendarle sijajno vprašanje, čeprav nam morebiti ni všeč. Drug drugega so torej vprašali: ‚Kaj če bi v tem trenutku izvedeli, da bo čez petindvajset minut nastopila poslednja sodba? Ura je enajst in sedemnajst minut, ura je tam, kaj bi storili?‘ (...) Nekateri so rekli, da bi delali vaje, drugi, da bi molili, tretji bi delali pokoro, večina bi šla k spovedi, eni bi se priporočili svoji dami, drugi svojemu zavetniku. Alojzij Gonzaga pa je rekel: ‚Se naprej bi igral košarko.«

Alojzijevo odgovor kaže na to, da se je ravnal po neizprosni vprašanja in da ga bližina smrti ni ohromila. Zaradi nje je reagiral kakor drugi, a v globino in v resnici. Košarka zanj ni bila razvedrilo, temveč njegova človeška naloga v tistem trenutku. Naloga, ki jo je živel intenzivno, v ljubezni in svoji popolni predanosti božji previdnosti. Ni namreč pomembno, kako veliko je delo, ampak resnica in ljubezen, s katerima ga opravljamo.

Alojzij Gonzaga je v tem zelo judovski. Odlomek iz Talmuda narekuje: »Če posadiš drevo in če ti rečejo, da bo v tem trenutku prišel Mesija, najprej do konca posadi drevo.« Ne gre za brezbriznost ob Mesijevem prihodu, temveč za pozornost. Ko vrtnar sadi oljko, mora to storiti, kot bi sprejemal Mesijo. Ta namen se nikdar ne sme oddaljiti od njegovega srca.

Po Kierkegaardu je misel na smrt preizkušnja. Postavlja nas pred radikalno izbiro. Pred smrtjo se bodo s tremi različnimi odzivi razkrili trije različni tipi ljudi: meseni tip, ki se zateka v čutne užitke, razumski tip, ki je ohromljen, in resni tip, ki odkrije svoj življenjski zagon.

Alojzij Gonzaga je bil resen fant. Zato se je igral z žogo.

Živeti v neposredni bližini konca ne pomeni, da se ne smemo več zabavati, posaditi drevesa ali delati v banki na primer. To zahteva le, da svoje delo opravljamo resno. Da prioritete postavimo skladno s koncem. Takrat bomo košarko igrali kot z angeli. Posadili drevo, kot bi zasejali molitev. Sprejememo klienta, ki pride odpret račun, kot Mesijo, ki prihaja odpirat naše duše.

Mahatma Gandhi, apostol nenasilja, je dejal: »Abstraktna resnica je brez vrednosti, če je ne utelešajo ljudje, ki jo predstavljajo tako, da so zanjo pripravljeni umreti.«

Možnost za premislek v mesecu vseh vernih rajnih:

Kako sam doživljam spomin na smrt in njeno nenehno navzočnost? Kakšen tip človeka sem? Katere so moje resne prioritete?